X-ik évfolyam. 8-ik szám. Kőszeg, 1890. február 23-án.

KŐSZEG ÉS VIDÉKE

Szépirodalmi, társadalmi, közgazdasági, ipar-kereskedelmi és nevelészeti hetilap.

TÖBB EGYLET KÖZLÖNYE.

Előfizetési ár:
Egész évre 4 frt. Félévre 2 frt. Negyedévre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.
Előfizetési penzek és reclamatiók a kiadóhivatalhoz (Feigl Gyula) intézendők.

Szerkesztőségi iroda: a táblaház iskola-uteczai részében.
(Szerkesztővel értekezhetni d. e. 11—12. és d. u. 1—2-ig.)
Kiadói iroda: városkör 81. sz. a nyomdában.

Kéziratok, levelek s egyéb szerkesztőségi közlemények a szerkesztőséghez intézendők; mindenkor csütörtökön estig.
Megjelenik minden vasárnapon.
Hirdetések jutányos dron vétetnek fel.

Andrássy Gyula gróf †.

A magyar nemzetnek nagy halottja van. Egyik legjelesebb fia, Andrássy Gyula gróf, e hó 18-án Voloskán, hová gyógyulás reményében ment, megszünt élni, s mire e sorok napvilágot látnak már ősei mellett pihen csendesen a terebesi sirboltban.

Ő hazájáért élt, sokat tett és szenvedett érette. Kiment számüzetésbe, szivében keserüséggel és bánattal hazájának és nemzetének sorsa felett. Hazajött és ismét a nemzet és király szolgálatába állott. 1867-ben elnöke lett az alkotmányos kormánynak, 1871-ben a dinasztia első minisztere. Mindkét állásában kiérdemelte a királynak és nemzetének elismerését. Érdemei még más nemzetek sorsára is befolyást gyakoroltak, amiért a küföld is gyászolja.

Legmélyebben gyászolja őt a magyar királyi család és nemzete. A királyasszony személyesen járult a ravatalhoz, hogy azt megkoszoruzza. A király egész kiséretével jelent meg a temetési szertartáson, melyet az ország ősz biborosa végzett,

Kőszeg is osztozott az országos gyászban. külsőleg és szivben. Mi is szentelünk koszorút az elköltözött emlékének; virágain ott csillognak könyeink.

Szombathely és Kőszeg.

Távol tőlünk az irigység! Ha Szombathely- és Kőszegről van szó: ez utóbbi közelebb áll hozzánk, mert lakóhelyünk és azért kötelességünkben áll ennek érdekeit tőlünk telhetőleg előmozditani. Szombathely sokban utunkat állja, az bizonyos; de azért nem haragszunk reá, mert Szombathely is megteszi a maga érdekében azt, ami előnyére, javára válhatik, és ha sikeresebben: az az ő szerencséje, de nem a mi bajunk. Irigy szemmel nézni a más szerencséjét: nem szép dolog és hozzá nem is hasznos.

Tény, hogy Szombathelynek jelenben jól folyik dolga; eleget nyilvánul az minden terén, de irnak is róla sokat. Husz év óta majdnem megkétszereződött lakossága; épületei rápid tuódon szaporodnak, anui uj uteczák nyitását vonja maga után; vasuti gyúponttá válván: forgalma egyre növekszik; a közintézetek, állami s egyéb hivatalok legjavát neki szánják, szóval: sok mindeu történik a megye és kormány részéről, ami Szombathely megizmosodására, felvirágzására fölötte előnyös, és ez mind azért, mert megyeszékhely.

Azt mondják: Kőszeg eljátszotta szerencséjét, mert neki nem kellettek a jó falatok. Kőszeg lehetett volna az, ami most Szombathely; lehetett volna püspöki és megyei székhely, ha az akkoriak számitottak volna a jövő tényezőivel; lehetett volna vasuti gyúpont, ha nem lettek volna szükkeblüek elődeink. Ezek szalasztották el a kedvező alkalmat, mely pozicziónk biztositására több izben kinálkozott. És ez elég baj volt, de nem tehetünk róla mi utódok. A mult büneinek engesztelése reánk maradt, reánk a hasznos, a czélszerü elmulasztásának keserü utóize. Bajos immár nekünk most a keserüségre édességet keresnünk, mert ha találunk is, azzal legfeljebb csak enyhülést nyerünk. Nincs már igen szer, melylyel jólétünk állandósitására, védelmére kellhetnénk; elvitte azt más, kit nem kérdeztek, hogy: kell-e? Elvitte és föléledett; felhasználta és kikelt testpedéséből, melyben vonaglott. Szerencséje volt, hogy nekünk nem kellett; jól cselekedett, hogy elvitte. Távol tőlünk az irigység, sőt mi több, örülünk Szombathely haladásának, mert nagyrészben osztjuk azt a felfogást, melylyel egyik szombathelyi lap multkori közleményében találkozunk, hogy — nevezetesen — a magyar nemzetiségi törekvések támogatására egy erőteljes, pezsgő élettől áthatott kulturális központot kell teremtenünk. E központ nem lehet más, mint a megye székvárosa, Szombathely.

Elfogadjuk és osztjuk — ugy hisszük illetékes helyről jövő — azon nézetet, melyszerint: „a többi városoknak is természetszerüleg meg vannak a maguk jogszerü igényei“ . . . melyeknek azonban nem épen „okvetlen“, de helyesen más körben kell mozogniok. „A közmivelődés óriási előhaladása mellett nem valószinü — olvassuk továbbá — hogy a szerényebb szerepre hivatott vidéki központok részére meg ne lehetne találni azon működési és fejlődési kört, melyben nem kell versenytársként szembe szállniok Szombathely — talán jobban: a megye — törekvéseivel.“ Mi tisztában vagyunk eziránt és iparko-

TÁRCZA.

Történeti vázlat.

Mutatvány, Wittinger Antalnak „Kőszeg városa és környéke“ czimü művéből.

(IV. folytatás.)

Ez évben szerezte meg Eszterházy Pál herczeg a Széchy örökösöktől a kőszegi várt és tartozékait csere utján és 66 ezer forint felülfizetésen.

Az 1701—1711 között folyt harczok alatt a város bástyáit mégegyszer, de utoljára kelle kijavitani. Rákóczy kuruczai 1704-ben a maguk részére hajlitották a várost. Valamivel később megszállták a császáriak, de már 1705-ben Csáky Mihály gróf, Kisfaludy György és Bezerédy Imre Doppelstein várparancsnokot állomása elhagyására kényszeritették, a két külvárost felperzselték és a városi lakosokból 120-at kegye lenül lemészároltak. Kőszeg ezután majd az egyik, majd a másik hadakozó félnek hódolt s kényszerüségből mindegyiknek esküdött hüséget. A hadakozások ismét csak nagy kárral jártak a lakosokra nézve, ami a többi között kitünik az akkori városi főjegyzőnek következő soraiból:

„Anno 1707. die 5. Junij. Délután 2 és 3 óra között jütt Generál Nekem uram ő Exija az egész ármádiával Szombathelyről a szilfánál levő rétekre, a hol nemcsak a réteket rontották, hanem a gabonákat is lekaszálván, ugy rontották az e tájon való vetéseket. Avval nem elégedvén, a következő napon jütt föl az egész, a Gyöngyös mellett lévő mezőkön; azokat is nemcsak letapodták a lovakkal, hanem szekerekkel egynéhány utakat csináltak, ugy rontották és azután kaszálták. Mely kár minémő nagy keserüségére lett légyen a szegény lakosoknak, — minden körösztény ember elgondolhatja. Az nap (jun. 6-án) ujonnan dél tájban a patak alatt való földekre és rétségre szállott, — a tájon is a gabonát lekaszálták, noha ugyan a Generál erősen tiltotta, de csak nem használt. Megszállván azért, ott maradt két napig, és csak harmadnapjára, u. m. szerdán (junius 8-ka reggel indult vala el Sopronban. Alig ment el a német: azonnal itt volt a kuruczság.“

1708-ban szept. 5 én egy rendkivüli esemény zavarta föl Kőszegen a kedélyeket. Bezerédy Imre kurucz ezredes, tervezett árulásáért saját emberei által itt elfogatván, a lakosság egyrésze ismét sulyos bántalmaknak volt kitéve. 1710-ben a kurucz-háboru már végéhez közeledett. Rákóczy a végső erőfeszitésre határozá el magát és elszántan ment az ellenségnek. Ekkor történt, hogy béri Balogh Ádám délről jövet a Dunán való merész átkelése után felhatolt Kőszegig, ahonnan mint a villám csapott Ausztria határaira. Kőszeget magát ez év szeptember 27-én támadta meg és sikertelen ostrom után fölégette. Ez iszonyu csapás volt szegény Kőszegre. S ehhez hozzájárultak még a terméketlen évek éhinsége, a pestis és döghalál, mely mind meg annyi csapás a város már ugy is megtizedelt lakosságát szerfelett megapasztotta. Az 1711-ben létrejött szatmári béke után tehát mindenekelőtt a lakosság szaporitását kellett czélba venni. Rajna-vidéki németek képezték az uj elemet melyet 1713-ban Würtenbergából beköltözött ujabb vendégnép követett. Ez utóbbiak a város délkeleti határában földeket kapván, ott „Svábfalu“-t alapitották. Nem csoda, ha az igy felfrsitett lakosság mindinkább németté lőn s az maradt majdnem napjainkig. E században a várost gyakrabban érte nagyobb tüzveszély (1710, 1720, 1778-ben). Az 1778-ik évi roppant tüz után a városi tanács, valamint az uri-osztály több kiválóbb egyéne egy april hó 2-án a városházán tartott ülésből ő felségéhez, a helytartótanácshoz, nem különben a m. kir. kamarához föliratot intéztek, s ugyanakkor a városi plébános inditványára azon végzést hozták, hogy ennekutánna örök emlékezetre *tizenegy órakor* a város templomának tornyában a legkisebb haranggal délelőtt nemcsak azért, amint eddig azon időtől fogva szokásban volt, hogy 1532-ik Esztendőben második Solyman Pogány és a keresztény vért szomjuhozó Török császár nagy szégyenével ezen Várostél a Nagy Ur Isten ezutánn eltávoztatni kegyelmesen méltóztassék — az első harangozástul három circ. minutáigh tartó idő alatt megállapodván, ezután ismét jeladassék stb.“ *)

Ezután Kőszegnek még egyszer k llett mint erő-

*) A 11 órai harangozás a török elvonulásának emlékére századok óta divik; az ezutáni második vers 1778 óta imára hivja fel a lakosságot, hogy az Isten mentse meg a várost minden tüzveszélytől.

dunk a magunk dolgaiban akként eljárni, hogy a megye törekvéseivel összeütközésbe ne jöjjünk, következésképen eszünkben sincs, amint nem is lehet, versenytársként föllépnünk Szombathelylyel szemben. Hanem ha a megye meg Szombathely testvérváros csakugyan ugy gondolkoznak, amint a fennti idézet szól, és igazán óhajtják a más, a többi városoknak javát, legalább „jogszerü igényeik“ kielégitésében, előmozditani, akkor Kőszeg e l s ő sorban számit a gyámolitó kézre.

Eddig nem részesültünk, különösen Szombathely részéről, semmiféle támogatásban, és ez fáj. De fáj más is. Fáj a guny, melylyel lépten-nyomon találkozunk, midőn intézményeink, vállalataink jönnek szóba. Bánt a csipkedések, a támadások özöne, mikor p. meggondolatlanul odavetik, hogy irtózunk a magyar kulturától, hogy uton-utfélen rugunk egyet a magyar géniuszon. Ilyenek és hasonlók hallatára azután el megy a kedvünk a „testvérváros“ őszinteségében bizni; távol tőlünk a remény, hogy Szombathely az ő vágyainak kielégitése után egy-egy falatot nekünk is juttasson. Szombathelynek igenis jogos az igénye az elsőbbségre; ebbeli törekvésében készek leszünk őt támogatni mindenkor és minden körülmények között, de föltételül kikötjük a magunk természetes igényeinek támogatását az ő részéről is.

És ha indokolva van azon törekvés, hogy Vasvármegye közönsége és lelkes tiszti-kara a székvárost jelentékeny emporiummá akarja emelni, legyen indokolt azon óhajtóságunk is, hogy egyéb nagyobb helyek azért ne legyenek a vármegye kitagadott gyermekei.

Helyiérdekü vasutaink.

A „Vasuti és Közlekedési Közlöny“ kimutatása szerint Magyarországon jelenleg 34 helyiérdekü vasut 2310 km. hosszuságban von üzemben. Az 1889-iki évi üzleteredmény osztalyozva a kilometerenkinti bevétel szerint a következő volt:

	A pálya hossza		Km.-bevétel
1	8	Budapest – Szt.-Lőrinczi (k. vág.)	4671 frt.
2	33	Gölnitzvölgyi vasut (teherforg.)	4670 „
3	42	Budapesti helyi érdekü vasutak	3576 „
4	123	Barcs – Pakraczi	3528 „
5	18	Ruma – Vrdniki (teherforg.)	3396 „
6	10	Keszthely – Balaton-Szt.-György	3239 „
7	44	Mármarosi sóvasut (teh. forg. k. v.)	2813 „
8	315	Arad – Csanádi	2775 „
9	120	Szamosvölgyi vasut	2508 „
10	50	Vinkovcze – Brcska	2389 „
11	70	Nagy-Kikinda – Becskerek	2289 „
12	57	Nyiregyház – Mátészalka	2121 „
13	60	Szatmár—Nagy-Bányai	2116 „
14	35	Pusztatényő – Kun-Szt.-mártoni	1992 „
15	17	K ő s z e g—S z o m b a t h e l y i	1922 „
16	111	Bács-Bodrogmegyei	1766 „
17	116	Csáktornya – Zágráb	1568 frt.
18	26	Boba – Sümegi	1556 „
19	53	Szombathely – Pinkafői	1552 „
20	39	Torontáli vasutak	1465 „
21	25	Kun-Szt.-Márton – Szentes	1366 „
22	64	Budapest – Lajosmizsei	1294 „
23	33	Marosvásárhely – Szászrégeni	1267 „
24	57	Debreczen – Büd.-Szt.-Mihály	1266 „
25	132	Bihari vasutak	1179 „
26	32	Uj-szász – Jászapáti	1154 „
27	107	Szilágysági vasut	964 „
28	45	Kisujszállás – Devaványa	951 „
29	127	Mátrai vasut	886 „
30	16	Mezőtur – Turkeve	943 „
31	32	Taraczvölgyi-vasut (teherf. kvág.)	705 „
32	118	Nagyvárad – Belényes-vaskoh	682 „
33	38	Hejjasfalva – Sz.-Udvarhely	627 „
34	39	Maros-Ludas – Beszthercze	545 „

Ebből látható, hogy a Kőszeg-Szombathelyi vasut szép számu helyiérdekü vasutaink sorában a tizenötödik helyet foglalja el elég szép bevételi eredménynyel.

Helyi és vidéki hirek.

— **Uj postafőnök.** N é m e t h József posta- és távirófőtiszt Szombathelyről a mult szerdán érkezett Kőszegre, hogy itt postafőnöki uj állásit elfoglalja.

— **Beteg járásbiro.** S z l u h a Dénes kir. járásbiró két hét óta sulyos betegen fekszik, s alig remélhető, hogy egy hónapnál előbb felgyógyuljon. A hivatalbeliek létszáma csak néhány héttel ezelőtt lett teljes s most ismét megritkult sora.

— **Szerencsés operáczió.** S i s s o v i t s Lajos főtiszt és a herczeg Eszterházy-féle javak zárgondnoksági igazgatósági tagja a mult héten kedves neje kiséretében Bécsben járt és ott sikerült operácziót állott ki. Örülünk a derék uri ember szerencsés fölépülésén és kivánjuk, hogy egészsége teljesen helyreálljon és tartós legyen.

— **Közgyülés.** A „kőszegi takarékpénztár“ f. hó 16-án d. e. 10 órakor tartotta rendes évi közgyülését. Az előterjesztett üzletkimutatás és mérleg szerint az 1889. évi forgalom 5,590,825 frt 30 kr, a vagyonmérleg pedig 4,270,015 frt 85 kr. volt. Az 1888. évi nyereményáthozat 1820 frt 91 krt, az 1889. évi tiszta nyeremény 27,373 frt 84 krt; összesen 29194 frt 75 krt tesz. Ebből az igazgatósági elnökség, felügyelő bizottság és tisztviselők jutaléka 1730 frt, jótékony és közhasznu czélokra szánt 1000 frtból a közgyülés a helybeli zene-egyletnek 40 frtot, a gymn. segélyegyletnek 40 frtot, a kath. elemi iskolának 25 frtot, az evang. iskolának 20 frtot, az iparrajztanodának 10 frtot, a polgári iskolának 20 frtot, a keresk. és iparos tanoncz-iskolának 20 frtot, az izraelita iskolának 10 frtot, a kisdedóvódának 80 frtot, a tüzoltó-egyletnek 50 frtot, a betegház-egyletnek 50 frtot, a polgári ispitálynak 50 frtot, a szegényintézetnek 50 frtot, a kath. nőegyletnek 20 frtot, az evang. nőegyletnek 20 frt, a Győri-féle templomépitési alapnak 40 frtot, azonkivül az igazgatóság a helybeli ipartestület kezelése alatt álló iparossegélyző-alap javára 50 forintot juttatott. — Az alaptőke gyarapitási alap 28500 frtra emelkedvén, a közgyülés elhatározta, hogy az eddigi 100 frt névértékü 300 drb. részvény helyett ugyanannyi 100 frt névértékü részvényt bocsát ki. — Az igazgatóság alelnökévé C h e r n e l Kálmán, az igazgatóság tagjaivá E i t n e r Gusztáv, F r e h Alfonz, G e r e n c s é r Uzor, G l a t z h o f e r Samu, L a u r i n g e r János, M ö s z l Lajos, T u r c s á n y i Lajos és T u c z e n t a l l e r Lajos részvényesek választattak.

— **A kőszegi polgári kör** f. hó 16-án délután 3 órakor tartotta rendes évi közgyülését. Az évi jelentés szerint a tagok száma 130-ra emelkedett, s a kör fennállása a jelenlegi csekély tagsági dij mellett is biztositva van. Elnökké Matits János, alelnökké dr. Stúr Lajos, titkárrá Freyler Lajos, pénztárnokká Barkó Sándor; a választmány tagjaivá Froyberger Antal, Major János, Michaelis Izidor, Paller András, Pötzelberger Károly, Vidt Géza, Waisbecker Ede, Kroller Miksa, Sziklai János, Pfeffel János és Ecker Károly urak választattak.

— **Nyilvános köszönet.** A kőszegi takarékpénztár a gymn. segélyző egyesület czéljaira 40 frtot adományozott, a miért köszönetet mond. Kőszeg, 1890. febr. 18. Az igazgatóság.

— **A „Konkordia“ dalestélye** utolsó farsang szombatján volt megtartva, mely mint Kőszegen a farsang egyedüli nagyobb szabásu mulatsága, minden tekintetben sikerültnek mondható. A bálház nagy terme is szokatlan szép képet nyujtott, mert az izléses diszitésen kivül helyesen berendezett nézőtérrel birt, igen alkalmas az ének, melyre eddig nem sokat adtak, illő meghallgatására. A dalosok lankás emelvénye előtt a székesorok állottak, mig a teritett asztalok a kisebb terembe voltak számüzve. Mind ez méltó előkészitése volt az estélynek, melyen dalosaink Pohl Richard karmesterük ügyes vezetése alatt meglepően szépen énekeltek. Ének után a terem egy pillanat alatt átváltozott tánczteremmé. Fiatalaink kik szép számmal voltak jelen hozzáláttak a tánczhoz, a rezervisták az öregebbekkel pedig a buffetbe siettek. Itt is meglepedésben részesült a publikum, mert a bálház uj bérlőjének étele és itala mindenkit teljesen kielégitett. A mulatság rózsás kedv mellett a reggeli órákig tartott.

— **Talált keztyü.** A „Konkordia“ dalestélyén valaki egy pár uj, világos-sárga keztyüt veszitett el. A becsületes megtaláló kiadóhivatalunkban adván le a talált jószágot, ezt tulajdonosa ott bármikor fölveheti. Nagysága után itélve a keztyü erőteljes uri ember jó kifejlett kezére illik.

— **Utolsó farsang a szigetben.** A jövőbeli „Magyar király“, most még mindig csak K i r c h k n o p f-féle vendéglő törzsvendégei hushagyókeddjén fényesen sikerült estélylyel bucsuztatták el a farsangot. A nevezett vendéglő az nap tökéletesen megtelt vendégekkel, ezek pedig jó kedvvel, mert — szó ami szó, — „Tóni barátunk“ konyhája és pinczéje már jobbat nem nyujthatott volna a jó kedv elesztésére. Csak a zene — no az az utolsó volt a farsangon.

— **Nagy-böjt.** A vidámság és bolondság szabadalmazott idejének, a farsangnak immár vége. Hamvazó szerdával beléptünk a negyvennapos böjt időszakába. A jókedv tombolására beköszöntött a lemondás, az önmegtartóztatás ideje. A mámorból elégiai hangulatra ébredtünk s ez ébredés véget vet sok farsangi ábrándnak és illuziónak, melyek szétrebbentése fájdalommal fog eltölteni nem egy fiatal, életvidám szivet. Vigasztalódjék! Elmélkedjünk a mulandóság, a világi örömek repkesége felett s emlékezzünk a szentirás szavaira: Porból lettünk, porrá leszünk!

---

ditett helynek a háboru veszélyeivel szembeszállnia. Mikor e század elején a francziák elárasztották Magyarország nyugati részét s 1809-ik évi május havában Kőszeget is megszállták, ez év november haváig hol franczia, hol pedig osztrák császári csapatok tartózkodtak a város falai között. A francziák ittléte ismét nagyon megapasztotta a város pénz- és polgárainak vagyoni erejét; csak maga az azok élelmezésére fölvett városi kölcsön 124,781 frt. 42 krba rugott. Leginkább megérezte a város a háborut a győri szerencsétlen ütközet után s a fegyverszünet ideje alatt, mikor számos franicziát és osztrák katonát kellett ápolnia és naponkint sokszor 3000 embert ellátnia. Ferencz király mindezekről megemlékezvén, a kőszegieknek 1811-ik augusztus 11-én kelt szabadalom-levelével a h a t o d i k országos vásárt (Advent harmadik vasárnap utáni hétfőn) engedélyezte és 1818. julius 2-án, dalmácziai utjából való visszatérése alkalmával, meglátogatta a várost. A magisztratus ekkor a királyt harminczezernél több ember jelenlétében fogadta egy felállitott diadalkapunál, ahol piros bársony-vánkoson a város kulcsait nyujtotta át a felségnek, aki azokat kegyteljesen elfogadta és ismét visszaadta. Ekkor már nem érezték szükségét annak, hogy a király a belváros vagy vár falai közé meneküljön. A piaczon, a *fehér ló* szállóban lakott. Eljutottunk ama időponthoz, mikor a város körfala, mint a védelemre immár elégtelenek, az enyészetnek engedtetnek át, s amikor azok a kiknek védelmére szolgáltak, maguk emelnek ellene kezet. A tornyokat áttörik átjárókul, a falakat lebontják, vagy házfal, kerités gyanánt használják szóval: Kőszegnek megadatik a halálos döfés és az nyitott várossá lőn. Mint ilyen már nem érzé meg anynyira a szabadságharcz esélyeit, habár ezalatt sem marad ment ember- és pénzáldozattól. De ki ne járult volna, akár mindenével is, az állami élet alapos és üdvös átalakitásának nagy munkájához?! A város örömmel értesült Batthyányi Lajos gróf miniszter-elnök intézkedéseiről és sietett mindenben megfelelni a törvény és kormány kivánalmainak. Rendetlenségről alig lehet szó, hisz a horvát foglyoknak itt történt megöletése is csupán a kóborló nép meggondolatlan müve volt. Különben már 1848. deczember havában megtorolták Kőszeg hazafias törekvéseit. Windischgrätz herczeg rendeletére ostromállapotba helyeztetett és később bün-dij-fizetéssel fenyegették. És a város megadással viselte a nyomást, melyet a világosi fegyverletétel után az egész ország érzett és türni volt kénytelen a hatvanas évekig. Az 1867-iki kiegyezéssel felhasadt ujra a szabadság hajnala, megérte Kőszeg az ország ezeréves fennállását a milleniumot is. Sajnos, hogy nem vett még nagyobb lendületet és nem emelkedhetett az igazi városok szinvonalára! E korszak emberei megfeledkezni látszanak történeti multjával s nem törődnek magasztos missziójával. De nem baj! Ha ma el is borul a jövőbe vetett tekintetünk; ha keblünk aggódva szorong a sulyos bajok alatt, melyek a város hőn óhajtott haladását, felvirágzását fennakasztják, jönni fog még talán az idő, mely a jobb jövő reményének zöld levelét fakasztja.

Helytörténeti életrajzok.

E helyütt azon egyének rövid életleirását adjuk, kik Kőszeg történetében mint kiválóbb tényezők szerepeltek, vagy mint előkelő állásuak életök egy részét e város falai között töltötték el. Ilyenek:

A **Német-Ujvári grófok** (Güssingiek). Kőszeg két vára és a városnak első ismert birtokosai s az országban hatalmas emberek, kik a XIII. század második felétől kezdve majdnem egy egész századon át mint lázadók és felségsértők szerepelnek Kőszeg és hazánk történetében. Krónikáink szerint Németországból a heimburgi grófok, Wolfer és Henrik testvérek költöztek be Magyarországba, kiknek II. Géza király örök szállásul Kyscen hegyet s egy győrvidéki szigetet adott, Henrik vagy Hedriktől származott a Hédervári, Wolfer- vagy Wolfertól pedig a „Kőszinni“ (Güssingi) később Német-Ujvári család. Wolfer Kiscen hegyre a szent benedekrendiek számára monostort és templomot épittetett, miket azonban III. Béla király Wolfer fiától azért foglalt el, hogy helyükbe várat épithessen. E várat azután U j v á r-nak, és megkülönböztetésül a hasonnevü váraktól: N é m e t-U j v á r-nak nevezett el. Innen a Wolfer maradékainak neve: N é m e t-U j v á r i a k. E családból a főszerepvivők:

II. Henrik, (Nagy-Henrik), Wolfernek dédunokája, ki a XIII. század második felében birja Kőszeget (a hegyen) Szent-Vid, Szalónak, Borostyánkő stb. várakat. IV. Béla király nádorrá (az volt 1261—1265-ig) majd pedig tótországi bánná tette.

(Folytatása követk.)

— **Szombathely és a királyi tábla.** A kir. táblának Szombathelyre való áthelyezése czéljából az ottani városatnács a minap tartott ülésében elhatározta, hogy a Dunántul vasuti térképet elkészitteti s ezt a térképet minden képviselőnek megküldi annak a bebizonyitására hogy Szombathely tul a Dunán a legalkalmasabb hely a tábla számára. Ezt a felfogását a szombathelyi tanácsnak osztjuk mi kőszegiek is és nagyon szeretnők, ha odalent is igy gondolkoznának.

— **Fegyelmi vizsgálat tanfelügyelönk ellen.** Mint sajnálattal értesülünk, a megyei közigazgatási bizottság a szombathelyi iskolaszék és a segédtanfelügyelő vádjaira Rill József kir. tanfelügyelő ellen meginditotta a fegyelmi eljátást megelőző elővizsgálatot. A tanfelügyelő különben maga is kérte a vizsgálat meginditását.

— **Korán kezdi.** Sch. Erzsébet cseledleány kieszelte, hogyan lehetne — ingyen — ruhához jutni. Tervét keresztül viendő beállitott L. Jakab üzletébe, hogy ez Deutsch Jakabné részére kötényeket és női kabátokat küldjön. Lockné a ruhákat összecsomagolta, de mivel a leánykát nem ismerte, férjét is vele küldötte. A leány látva a kelepczét, utközben egyet gondolt s Lockot tovább küldötte azon ürügy alatt, hogy neki még gazdája részére bort is kell vinnie. De e helyett visszatért Lock üzletébe és fejkendőket, női kapczákat kért, mire Lockné ismét összepakolt 3 drb gyapjukendőt és 2 pár szines harisnyát, amikkel Erzse eltávozott s többé vissza nem tért. Lock ezalatt Deutschéknál megtudta, hogy Sch. Erzse ott nem is szolgál. Lock Jakab nem sokára találkozott a kis szélhámossal és letartóztatta.

— **Öngyilkosság.** Miletits Mátyás tömördi születésü kincsedi szolgalegény eddig ismeretlen okból f. hó 19-én az udvaron szájába lőtt és azonnal meghalt.

— **Mézeskezüek.** Sárkőzi Ferencz borostyánkői születésü, 16 éves czigány, ki már lopás miatt hat hónapot töltött a fogházban, mult hóban Ungerbach ausztriai községben Höller József méhházából négy kas mézet ellopot és azt egy mencséri szatócsnak 3 frtért eladta. Károsult feljelentésére a borostyánkői csendőrségnek sikerült úgy a tolvajt mint az orgazdát elcsipni, s a helybeli kir. járásbiróságnak átszolgáltatni.

— **Az idei sorozásról.** Az idei ujonczozás idejére alakitott sorozó-bizottság működési tervezete szerint a sorozás f. é, márczius 1-én Kőszeg városában veszi kezdetét. Polgári Elnök: Weörös István megyeb. tag. A felhivott hadkötelesek száma 134. A kőszegi sorozójátásban Weörös István m. b. tag polgári elnöklete alatt a sorozás márczius 3. 4. 5. és 6-án lesz. A felhivottak száma 982.

— **Németté lesz.** Lostorfer Tódor, kőszegi illetőségü bécsi lakos, ki szándékozik lépni a magyar állam kötelékéből.

Vegyes hirek.

— **A m. korona jubileuma.** A magy. szent korona Bécsből való hazahozatalának százéves fordulóján (e hó 20-án) a budavári helyőrségi templomban délelőtt kilenc órakor ünnepi istentisztelet volt. A fővárosi plébániatemplomokban délelőtt ünnepi Te-deum-okat tartottak, a Szt-Zsigmond kápolnában pedig reggel 8 órakor csöndes mise volt. A korona azonban e napon nem volt látható, minthogy zárt ládában tartatik, mely a herczegprimás, a főudvarmester, a két koronaőr s a miniszterelnök pecsétjével van ellátva. A király megkoronáztatása óta csak egyszer nyitották fel a szekrényt, amikor Ipolyi Arnold püspök és Pulszky Ferencz a 70-ik években elkészitették a korona műtörténelmi leirását.

— **Pozsony-Szombathelyi vasut.** Radó Kálmán vasvármegye főispánja és Dröxler pozsonyi polgármester a napokban a pozsony-szombathelyi vasutvonal kiépitése ügyében kihallgatáson voltak Baross Gábor kereskedelemügyi miniszternél. A miniszter egyebek között azt a választ adta a kiküldötteknek, hogy, ha a képviselőház a legközelebbi márczius vagy április hó folyamán az e vonalra vonatkozó törvényjavaslatot elfogadja: ez esetben a vasut kiépitése már a legközelebbi nyáron kezdetét veszi, hogy mire az állandó dunai hid, melyen át a vonal vezettetik, készen lesz, a vasuti forgalom is azonnal megnyitható legyen.

— **Regále-kártalanitási járadékszelvények.** A pénzügyminiszter rendeletet intézett a magyarországi pénzügyi igazgatóságokhoz, melyben az iránt intézkedik, hogy az italmérési jogért járó kártalanitási tőke kamatai fejében kiadandó járadékszelvények a közadótartozásokba beszámithatók legyenek. Az állami italmérési jövedékről szóló 1888: XXXV. t.-cz. alapján adandó kártalanitásról szóló 1888. évi XXXVI. t.-cz. 22. §-a értelmében minden egyes kártalanitásra jogosult követelheti, ha ebbeli igényét a pénzügyi hatóságnál az előző év végéig bejelentette, hogy az italmérési jog után járó kártalanitási tőke kamatai fejében az 1890., 1891. és 1892. évek mindegyikének végével lejáró járadékszelvények már az illető év folyamán egyenes közadótartozásaiba beszámittassanak. E beszámitás módozataira vonatkozik a rendelet, mely egyszersmind megállapitja azokat a fizetési kedvezményeket, melyekben a pénzügyminiszter részesiteni kivánja azokat, kiknek beszámitási igényük nincs.

— **Körrendelet.** A büntettekről és vétségekről szóló 1876. V. t. cz. 27. §-a értelmében a pénzbüntetésekből befolyó összegeknek egy része javitó intézetek felállitására lévén fordítandó, a törvény ezen rendelkezése alapján a Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegyében fekvő Aszód községben, valamint Kolozsvár sz. kir. városban az igazságügyi miniszterium részéről már korábban állittattak fel ily javitóintézetek. Miután azonban a felvett két javitó intézet kizárólag fiuk befogadására rendeztetett be, egy a leányok elhelyezésére szolgáló javitó-intézetnek hiánya pedig napról-napra érezhetőbbé vált, az igazságügyi miniszter ur e hiányon segitendő, a Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun vármegyében fekvő Rákos-Palotán egy harmadik, kizárólag leányok befogadására szolgáló javitó-intézetet állittatott fel, mely intézet a nevezett minister ur mult évi decemberhó 12-én 44052. sz. a. kelt átirata szerint rendeltetési czéljának tényleg már át is adatott. Ezen intézetre nézve ugyanazon alapszabályok érvényesek, melyek annak idején a másik két javitó intézet tekintetében lőnek megállapitva s a melyek e törvényhatósággal 19110|34. sz. alatt kibocsátott itteni körrendelet kiséretében már közöltettek. Midőn erről a törvényhatóságot értesiteném, tekintettel azon körülményre, hogy a rákospalotai leányjavitó intézetbe nem csak a biróságok itéletei, hanem bizonyos feltételei alatt a törvényhatóságok sőt magánosok kedvezményezése és kérelem alapján is történhetnek befogadások: felhivom egyuttal a törvényhatóságot, hogy ezen intézet megnyitását megfelelő módon hozza köztudomásra és hasson oda, miszerint, ezen hazánkban uj intézmény lehetőleg tág körben megismertessék és irányában a közönségnek bizalma felkeltessék. Budapesten, 1890-ik évi január hó 8-án. Gróf Teleky, s. k.

— **Testi nevelés az iskolában.** A mult héten szükebb körü értekezlet volt a közoktatásügyi miniszteriumban, melynek tárgya az iskolai egészségügy s a testi nevelés kérdése volt. A közegészségügyi egyesületnek ez ügy megbeszélésére kiküldött bizottsága tartotta az értekezletet, melyen az elnök ismertette azon mozgalmakat, melyek a testi nevelés fejlesztése és különösen az iskolai játékok nagyobb felkarolása érdekében a külföldön megindultak s rámutatott, hogy e téren nálunk mily sok tenni való van még. A felszólalók kivétel nélkül hangsulyozták, hogy az iskolákban az eddiginél nagyobb sulyt kell fektetni a testi nevelésre, a tornatanitásba több elevenséget és szabadabb szellemet kell bevinni, meg kell honositani az iskolai játékokat, az egyetemek hallgatóit a tornacsarnokba és vivóterembe kell csábitani s a tornatanárképzést államositani kell. A tornatanárképzés hiányait ismeri a közoktatásügyi kormány s a bajok gyökeres orvoslására a miniszteriumban az előkészületek már folynak.

— **Érdekes fogadás a büntető biróság előtt.** Budapesti levelezőnk a következő érdekes esetet közli velünk. Robicsek Lipót hazánkfia bécsi gyáros, kinek Nestroy-utczai gyárában készülő tűz és betörés mentes zajtalanul gördülő redőnyajtói világhirre tettek szert, nemrég Budapesten tartózkodva egy vendéglőben találkozott B. K. budapesti concurrensével. Beszélgetés közben B. azt az állitást kockáztatta, hogy az ő görredőgyei ép oly zajtalanok mint Robicsekéi. Robicsek tagadta ezt, mire B. azt ajánlotta, hogy a vendéglősnek 10 éves kis fia legyen a biró, egyikük se szóljon hozzá egy szót sem, hanem irják fel neki egy papirra a mit főle kivánnak és ő aztán a kisérlet után szintén irja tel, hogy hallott e zajt vagy nem? Robicsek ezt is elfogadta. A kisérlet a fiu jelenlétében azonnal megtörtént és pedig B. előnyére, mert a fiu a görredőny leeresztése után azt irta fel a papirra, hogy nem hallott semmiféle zajt. Robicsek habár ő elég zajosnak találta a redőnyt, mint gavallér ember még az nap 20 palaczk pezsgőt küldött B. lakására. Másnap Robicsek ugyanabban a vendéglőben ebédelt és véletlenül megpillantotta a tegnap mint biró szerepelt fiut. Magához intette és néhány kirdést intézett hozzá, mire azonban választ nem kapott, még végre kisült, hogy a fiu a legmagasabb foku siketségben szenved. Képzelhetni Robicsek meglepetését és méltó felháborodását. Nem szól semmit, hanem másnap csalás czimén bünvádi feljelentést tett B. ellen, egyszersmind visszakövetelte a pezsgőért fizetett 100 frtját. A biróság a kihallgatott tanuk vallomása alapján 2 havi fogságra itélte B.-t, mert kitünt, hogy előtte a gyermek siketsége ismeretlen nem volt, Robicseket azonban a 100 frt. iránt a sommás utra utasitotta. Robicsek tehát de fordult és mivel itt már a fogadás lényegéről is szó volt, felmutatott egy a bécsi városi tanács által 343935 sz. a. kelt bizonylatot, melyben a Robicsek-féle tüz- és betörésmentes görredőnyök mint teljesen zajtalanul működők és minden tekintetben megfelelők jelentetnek ki. Mivel pedig a bíróilag kiküldött szakértők kijelentették, hogy B. redőnyei amazokkal semmi tekintetben a versenyt ki nem állják, B. kénytelen volt a száz frtot visszafizetni és a költségeket is viselni. Robicsek hazánkfia a 100 frtot 2 részre osztotta és két munkaképtelenné vált lakatos családjának adományozta.

SÜKETEKNEK.

Egy oly egyén, ki igen egyszerü szernek köszöni 23 évig tartó süketségének és fülzúgásának gyógyulását, kész annak leirását német nyelven minden jelentkezőnek ingyen beküldeni. Czim: J. H. Nicholsou, Bécs XI., Kolingasse 4.

Csarnok.

Ideálhoz irtt levelekből.

(Naplójegyzetek.)

A szinész mindenkié és senkié; érdeklődnek iránta s nem törődnek vele; része taps és közöny, jutalom és nyomor — a hogy a körülmények melengető vagy fagyaló szele áramlik feléje.

Pályám Ideálja, téged követve találtam morolvát, ingoványt, tövises, göröngyös ösvényen haladva; s leltem „rózsabokeket“ — a hogy elcsépelt „költőiesen“ szokták mondani.

„Rózsaberkeket“? . . . de hol és mikor? Szinte meghalványult már emlékezetem mappáján annak a helye a hosszu idő után . . . . .

A bú nincs vigasz nélkül s az öröm cseppjei mellé gondoskodik a sors patikusa egy kis keserü galacsról, hogy meg ne csömöröljünk tőle.

Följegyeztem már neked többek közt azt is, hogy milyennek tapasztaltam a „közönséget“. Tudósitásomat most alkalmam kinálkozik megtoldani egykét röpke szóval. Azokról, a miket utóbb tapasztaltam.

— — — — — — — — — — — — —

A szerkesztő: „Jelen sorok irója, mikor elhozta e kéziratát közlés végett, zavarodottan vette észre, hogy a Köszegre vonatkozó sorait tartalmazó beirt lapot valahol elvesztette, s mint mondá bizonynyal a körülmények fenn emlitett fagyaló és melengető szelének „vegyülete“ kapta ki kezéből. De hát megkért, hogy annak hiján nehány sorban én adjak lapunk utján kifejezést városunkból eltávozta alkalmából a helybeli n. é. közönséget illető s épen a hiányzó papirosoldalon megirt köszönetének, az iránta tanusitott pártfogásért; s különösen pedig a „Polgári kör“- s a „Kereskedelmi kör“-nek, de jelesül a polgári iskola igazgatóságának azért, mert miként mondá leginkább kedvesen emlékszik meg arról, hogy a „serdülő publikumnak“ tartott szavalataival a — „jövőnek“ munkált.“

„S végül a megmaradt utolsó lapon e sorokat találtam:“

— — — — — — — — — — — — — — —

Ideál, ne hidd, hogy okot érzek vérmesen gondolkozni pályám diesőségéről. Mert hiszen jól tudom, hogy a publikum holnap örökre elfelejt egy — csepürágóért.

S a Veled, közlött jobbult körülmények dacára, ime hadd álljon itt a helyzet szignaturájaként e versem:

Pályámon.

Tapasztalám, hogy a csizmácska,
Avagy a cipő lábamon
Oly ritkán uj, sőt mindig ócska,
S mi több rajt' folt és lyuk vagyon.

Tapasztalám, hogy a kabátom
Nyáron nem ép' szemrevaló
És télen nem melengető, de
Sőt inkább szörnyen fagyaló.

Tapasztalám, hogy társai, a
Nadrág s a mellény és kalap,
Szépség, épség, egészség s saison-
Szerüségre nem vallanak.

Tapasztalám, hogy reggelenkint
Gyomrom ebédig nógatám
Es délben vacsora-reménynyel
Korgásait csititgatám.

Tapasztalám ezeket én mind,
Mert a szini pályán lehet, —
S most kiváncsi vagyok, hogy mit kell
Tapasztalnom még egyebet?

Sió Ferenc.

Felelős szerkesztő: ***Wittinger Antal.***
Kiadó-laptulajdonos: ***Feigl Gyula.***

Irodalom.

— **A legújabb kor története** 1825—1880-ig képezi a „Történelmi könyvtár“ ozimü. Révai testvérek budapesti könyvkiadóhivatal által meginditott legújabb és nagyjelentőségü füzetes vállalatnak első munkáját. Politikailag mozgalmas korszakunk, melyben az egész nép nemcsak közremunkál a nemzet sorsában, de egyúttal részt is vesz mindazon eseményekben, melyek a civilizált világot érdeklik, nem nélkülözheti a történelem ismeretét, mert hogy a jelent megérthessük, ismernünk kell a múltak történetét is. Világtörténelmünk, mely az ó- közép- és tágabb értelemben vett újkor eseményeivel foglalkozik, van többféle kiadásban és kisebb-nagyobb terjedelemben. De nincs egységes történelmi művünk, mely a jelen század elejétől rohamosan bekövetkezett, egyenkint is korszakot alkotó eseményeket mind felölelné, vagyis nincs történelmi munkánk, mely a szoros értelemben vett legújabb kor, a mai társadalmi élet, a mai politikai alakulások kimagasló mozzanatainak birálattal egyesült tárházát képezné Révai testvérek e rég érzett hiányon segitettek a történelmi könyvtár megindittása által és a midőn a legújabb kor történetének megirásával Marczali Henrik jeles történészünket bizták meg, egyuttal biztositékát nyujtották annak is, hogy e munka irodalmi becse tekintetében is az újabb magyar történelmi művek közt a legjobb és legtökéletesebb lesz. Melegen ajánljuk e mű megszerzését azoknak is, kik a Ribáry-Molnár-Marczali-féle nyolcz kötetes történelmi munkát már birják, mert az előttünk fekvő „Legújabb kor története“ annak folytatásául és kiegészitéseül tekinthető és ez okból külső alakjára és berendezésére nézve is azon műhöz simul. A pompás kiállitású füzeteknek ára egyenkint 30 kr., de a kiadóhivatal (Budapest, IV., Váczi-utcza 1.) 10 és 20 füzetre terjedő előfizetéseket is elfogad 3, illetve 9 forintjával. Az egész munka a 25 füzetet aligha fogja túlhaladni.

— **Az utolsó szerelem.** Ohnet György legujabb regénye, mely Singer és Wolfner Egyetemes regénytárában mint az V. évfolyam 8. és 9. kötete, most jelent meg, a kitünő franczia szerző egyik legkiválobb alkotása, ha ugyan egész határozottsággal nem

mondjuk, hogy a legjelesebb. Ez a regény hatalmas dráma, az emberi szenvedélyek összeütközéséből eredő nagy küzdelem, a mely első jelenetéből az utolsóig folyton érdeklődés, várakozás és izgalom között tart, mint egy előttünk lejátszódó tragédia. Lélektani mélység, az alakok eleven kidomborítása, erő és báj az előadásban, az érdekesség mesteri fokozása, — ezek e mű kiváló tulajdonságai. Ehhez önmagát multa felül benne. Ennyi mozgalmas életet, ily csodálatos emberismeretet, ily megragadó igazságot még nem irt egy regényébe sem, s főképp a mesteszövés művészetét nem csillogtatta ennyire. — A vászonba kötött két kötet ára 1 forint.

— **Vasuti Kalauz** czimmel uj zsebrétü menetrendikönyv került ki a Franklin-társulat nyomdájából, mely a magyar szent korona területén létező összes vasutak téli menetrendjét tartalmazza s pedig mindazon változtatásokkal, melyek a vonatok közlekedése körül ez évi november 1-ig előfordultak. A Vasuti Kalauz valóban hiányt pótol, mert különösen a zóna tarifa életbeléptetése óta az utazó közönség minduntalan jut abba a helyzetbe, hogy egy könnyen kezelhető olcsó zsebrétü menetrendkönyv szükségét érezze. A Vasuti Kalauz össze nem tévesztendő az „Utmutató" czimü menetrendkönyvvel, melynek ára 50 kr. A Vasuti Kalauz csinos kiállitása, czélszerü beosztása s zsebben hordható voltánál fogva minden eddigi hasontartalmu, hazánkban nagy mérvben elterjedt külföldi vállalatot felülmul. Ára darabonként (16 ivnyi tartalommal) csak 16 kr. oly hallatlan olcsó ár, melyen ily könyv eddig a magyar közönség kezébe még nem került, s valóban zóna áruak nevezhető. A fővárosi helyi érdekü vasutak forgalma a könyv elején külön csoportosittatott. A Vasuti Kalauz a szokásos összes elárusitó helyeken kapható s a kiadóhivatalban (Budapesten VII. Erzsébet-körut 27 sz.) megrendelhető.

— **Jókai Mór ujabb regényeinek Revai testvéreknél** (Budapesten IV. Váczi utcza 14) megjelenő füzetes kiadásából most kaptuk a 102. és 103. füzeteket, illetve az e vállalatban most folyó és Jókainak legujabb regényét képező; „A lélekidomár"-ból a 26. és 27. füzeteket, melyekkel immár ez a regény is véget ért. — Révai testvérekkel együtt mi is büszkén tekinthetünk vissza az e vállalatban megjelent regényekre, mert „A lőcsei fehér asszony" e vállalatban 24 füzetét képezik, „A kis királyok" 26. füzetet, — „A három márványfej" 20 füzetet és a most befejezett, legujabb regény összesen 27 20 kros füzetet adott. Alig 22 frtért tehát Jókainak kötetet képező regényei, — melyek más regény kiadásokkal összehasonlitva, olcsóság tekintetében is páratlanul állanak a magyar könyvpiaczon. Most a legjobb ideje az egész gyüjtemény megrendelésének, melyet tetszés szerinti időközben és anyagi forrásaihoz mérten hozathat meg magának a legszegényebb ember is, mert midőn 20 krt költ egy Jókai füzetre, ezzel kifogyhatatlan élvezetet szerzett magának.

A ki nem tudja,

hogy a sok hirdetett gyógyszer közül melyik felelne meg leginkább betegségének, az kérje azonnal levelező-lapon **Richter kiadóintezetétől Lipcseben**, a képekkel ellátott „A Betegbarát" czimü könyvecskét. A bozza nyomtatott halmiratok bizonyitják, hogy a müvecskében foglalt jó tanácsok követése által, nem csak ezren-meg-ezren elkerülték a haszontalan pénzkiadást, hanem még a **vagyva-vagyott gyogyulast** is hamar megtalálták. A könyv **ingyen** kuldetik meg.

Piaczi-árak.

Buza	100 kilo	. .	8 frt.	60 krtól	8 frt.	80 kr-ig.
Rozs	„	. .	8 „	25 „	8 „	60 „
Árpa	„	. .	6 „	70 „	8 „	— „
Kukoricza	„	. .	6 „	— „	6 „	30 „
Zab	„	. .	7 „	70 „	8 „	— „

		frt.	kr.		frt.	kr.
Buzaliszt I.	100 kilo	15	50	100 kilo burgonya	3	—
„ II.	„	14	40	Marhahus . 1 kilo	—	48
Rozsliszt I.	„	14	30	Marha zsir	1	—
„ II.	„	12	60	Disznóhus . „	—	56
Buzakorpa .	„	5	—	„ zsir . „	—	76
Rozs . .	„	4	75	Borjuhus . „	—	60
Köleskása .	„	11	—	Birkahus . „	—	40
Dara . .	„	16	90	1 méteröl bükkfa	13	50
Árpa dara .	„	8	—	„ „ dorong	10	—
Széna . .	„	2	80	„ tölgyfa	9	40
Szalma . .	„	1	70	„ „ dorong	7	60

Vasuti 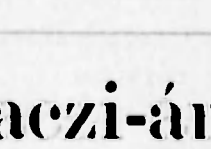 menetrend.

Klm.	Állomások.		Sz. vegyes vonat II. III. oszt. kocsikkal		
	Budapesti idő.		reggel	d. u.	este.
—	**Kőszeg**	ind.	5¹⁵	12⁰⁴	6¹⁰
6	Lukácsháza	(m. h.)	5²⁹	12¹⁷	6²⁴
12	Német-Gencs	(m. h.)	5⁴⁸	12³³	6⁴¹
18	**Szombathely**	érk.	6⁰¹	12⁴⁷	6⁵⁶
—	**Szombathely**	ind.	6¹⁰	3⁰⁰	7¹⁵
7	Német-Gencs	(m. h.)	7⁰¹	3⁴⁶	7³¹
13	Lukácsháza	(m. h.)	7¹⁸	4⁰¹	7⁴⁸
18	**Kőszeg**	érk.	7³¹	4¹⁶	8⁰¹

Nyilt-tér.

Báli selyemszövetet 60 krtól — 6 frt. 35 krig, méterenkint (mintegy 650 különféle nemben) szétküld vég- és darab-zánra bérmentesen és vámmentesen **Henneberg G.** gyári raktára (udvari szállító) Zürichben. Minták postafordultával. Levelek portója 10 kr.

HIRDETÉSEK.

Ő cs. és kir. fensége
Albrecht főherczeg
sörfőzője
Magyar-Óvárott.

Kőszeg és környéke részére
a főraktár
Seybold Kálmán
a „Szarvashoz" czimzett vendéglőjében van, hol készletben tartatik
fris, kitünő sör
literenkint 20 kr.
hordónként 50 l. **5·25** frt.
„ 100 l. **10.50** frt.

Alapittatott 1857-ben.
Steinschneider Jakab
I. cs. és kir. szab. ágynemü-gyáros,
ő cs. és kir. fens. Klotild főherczegnőnek szállitója,
számos kitüntetések és szabadalmak tulajdonosa.
BUDAPEST.
Király-utcza, 79, saját házában,
bátorkodik a tisztelt közönség figyelmébe ajánlani dusan felszerelt raktárát az ágynemü szakmába vágó összes czikkekben, mint **közönséges, finom és legfinomabb paplanok, ágybetétek** löszőr és tengerfü **matráczok, szalmazsákok, pokróczok és takarók, tollak és pelyhek, vasbutorok**, továbbá **szőnyegek és függönyök** nemkülönben **diván- és asztaltakarók** stb.
A kitünő hirben álló
WELDLER ÉS BUDIE,
fehérnemü és kelengye-gyár budapesti raktára.
Minden fajtaju **fehérnemüek**, különösen pedig **teljes kiházasitási felszerelések** a legmérsékeltebb árakon.
Rajzok és árjegyzékek bérmentve és ingyen.

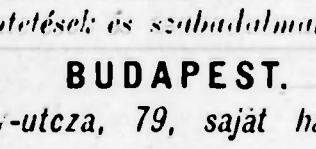
Általános rendszerü ekék,
valamint 2-, 3- és 4-barázdás ekék,
egészen vas- és acélből
pontosan és olcsón szállit
Umrath és társa
gazda-sági gépgyára
Prága-Bubna.
Árjegyzékek kivánatra ingyen
Kitünő bizonyitványok rendelkezésre állanak.
Raktára:
Budapest, váczi-körut 60-ik szám.

8 év óta jónak bizonyult, száz mey száz elismerés.
1 perez alatt, kefélés nélkül fényes esizma.
Gaertner Rich.
folyékony franczia fénymáza.

Védjegy.

Bekenjük a bőrt és azonnal feltünik az erős fekete fény, mely 8 napon át eltart, nedvességben nem ereszkedik meg és vizhatlanná teszi a bőrt. Takarékos, tiszta és gyors. Alkalmas a főt. papságnak, tiszteknek, gazdáknak, erdészeknek és mindenkinek. Uri, női és gyermeklábbelihez, lószerszámokhoz stb. Használatban van a cs. és kir. csapatoknál.
Portomentes szétküldéssel 2 palaczk 1 frt 30 kr. 6 palaczk 3 frt. 12 palaczk 4 frt 60 kr.
Gaertner Rich. chemiai gyára,
cs. és kir. hadseregszállitó,
Bécs, Gisella utcza 4.
Kapható Kőszegen: **Roth Sándor. S. Neumann** és **Deutsch Dávid** börkereskedő uraknál.

A most uralkodó Influenza járványnál ajánlható.
Coniferen-Sprit
(Fenyő-illat.)

A legjobb és leghatásosabb levegő-tisztitó és festőtlenitő-szer a lakásokban, mely a friss, legüditőbb erdőszagot terjeszti szét a szobában.
Orvosi felügyelet mellett lesz készitve, az Eggenbergi vizgyógyintézetben Grácz mellett.
Ára egy üvegnek 60 kr, egy karton 3 üveggel pedig 1 frt 80 kr.
Főraktárak Budapesten: Török József gyógyszertára, Királyuteza 12; Brázay Kálmán nagykereskedő IV. Muzeum-körut 23.
Kapható: Hajóson Martinovich József gyógyszerésznél; Kőszegen: **Kőszegi J.** könyvkereskedőnél; Lőcsén Duffek Frigyes gyógyszerésznél.
Egyenes megrendelések igy czimzendők:
Direction der Wasser-Heilanstalt
Eggenberg bei Graz in Steiermark.

Fog-Elixir, fogpor és fogpasta
a fölfrisztelendő és kegyes
„Benedek-rendü" szerzetesektől

Soulac-i apátság Girondében.
Prior: Dom Magueloune.
2 arany érem:
Brüsszel 1880 - London 1881
A legmagasabb kitüntetések.
Feltalálatott: **1373-ban** Pier. Boursaud Prior által.

A fölfrisztelendő és kegyes **„Benedek-rendi"-ek fog-elixirjének** mindennapi használata, — egy pár cseppnyi adag egy pohár vizben — megakadályozza a lyukas fog képződését és meggyógyitja a lyukas fogat, melynek fehér fényt és szilárdságot kölcsönöz, s a mellett a foghust erősíti és épen tartja.
Olvasóinknak tehát tényleg szolgálatot teszünk, a midőn figyelmöket ezen régi és hasznos készitményre felhivjuk, a mely a legjobb gyógyszer és egyedüli óvszer a fogfájás ellen.
Az alapittatott 1807-ben. **Bordeaux** 106 és 108, Rue Croix de Seguey.
Főügynök: SEGUIN
Kapható minden nevezetesebb illatszerárú-kereskedésben, gyógyszertárakban és gyógyszerárúatroque kereskedésekben.

Nyomatott Feigl Gyula könyvnyomdájában Kőszegen.